

Türkiye’de Kalıcı Organik Kirleticilerin Mevcut Durumu

Ertan ÖZTÜRK

Çevre ve Şehircilik Uzmanı

Tehlikeli Kimyasallar

Kimyasal Maddeler;

- Yaşamın her alanında
- Hepsi tehlikeli
- Maruziyet önemli

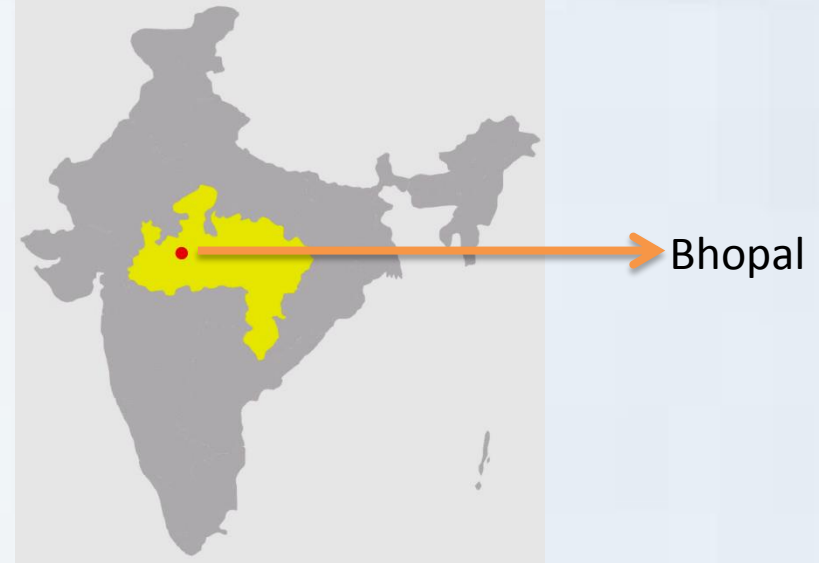
Tehlikeli Kimyasallar Düşük Dozlarda bile;

- Hayati tehlike,
- Çevresel risk,
- Sınır-aşan taşınma,
- Kalıcılık,
- Biyobirikim,
- Toksik, vb.

Hindistan Bhopal 1984

- 18.000 kişi öldü
- 150.000 'den fazla kişi zehirlendi
- Etkileri Çernobil'den büyük

İtalya Seveso 1976

- Kimyasal Üretim Fabrikasında patlama
- Patlama ile TCDD açığa çıktı
- Hayvan Ölümleri
- Etkilenen İnsan Sayısı Bilinmiyor

Sözleşmeler

BASEL SÖZLEŞMESİ

1992

Rachel Carson
'Sessiz Bahar'
1962

Roma Kulübü
MIT
'Büyümenin Sınırları'
1972

1972
İlk 'BM Çevre Konferansı'
Stockholm
1976
'MTKUK'
UNEP

ROTTERDAM SÖZLEŞMESİ

2004

Brundtland Raporu
'Ortak Geleceğimiz'
1987

Dünya Çevre ve Kalkınma
Komisyonu
1983

Basel Sözleşmesi
1992
GEF
1990

1985
'Etik Kuralları'
FAO
1992
'Gündem 21'
UNCED
RIO Zirvesi
1987
'Londra Rehberleri'
UNEP

STOCKHOLM SÖZLEŞMESİ

2004

Johannesburg
'RIO+10'
2002

RIO+5
1997

'RIO+20'
2012

2004
Rotterdam Sözleşmesi
2004
Stockholm Sözleşmesi

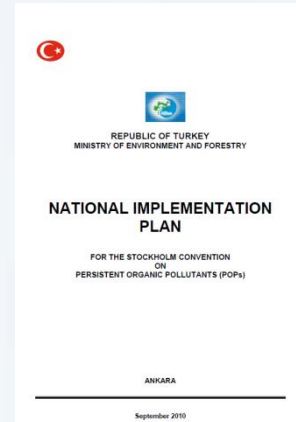
Stockholm Sözleşmesi ve Ulusal Uygulama Planı

Stockholm Sözleşmesi'ni 2001'de imzaladık

2009'da Taraf olduk

İlk UUP 2010'da Sekretaryaya İletildi

UUP bir kez güncellendi

Kurum/Kuruluşlar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı

Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Ekonomi Bakanlığı

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Türkiye Cumhuriyeti
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Diğer Paydaşlar

Sanayi KOK'larının Yönetimi

2 Adet Kanun, 8 Yönetmelik, 1 Tebliğ

Pestisit KOK'ların Yönetimi

1 Kanun, 3 Yönetmelik

KOK Atıklarının Yönetimi

1 Kanun, 6 Yönetmelik

KOK Deşarj ve Çevre Kalite Standartları

6 Yönetmelik

Toplam 4 kanun, 23 Yönetmelik ve 1 Tebliğ

Ulusal Mevzuat Eksikler

KOK Stoklarının Tespiti

PCB'ler için mevcut

KOK Envanterlerinin Çıkarılması

Ulusal Uygulama Planı

KOK'ların İhracatı

Tehlikeli KOK atıklarının ihracatı için mevcut

KOK İçeren Eşyaların Kontrolü

PFOS için mevcut

KOK'ların İzlenmesi

Su ve çevresinde mevcut

Bilimsel çalışmalar mevcut

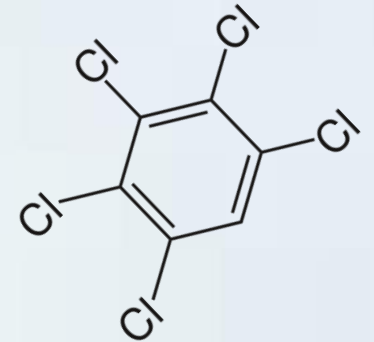
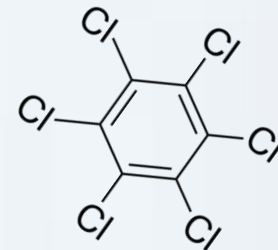
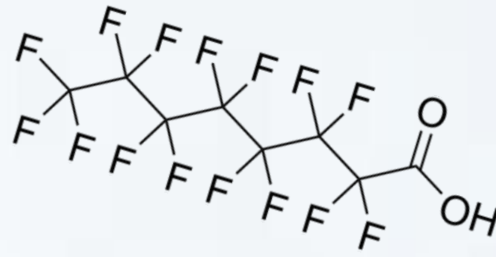
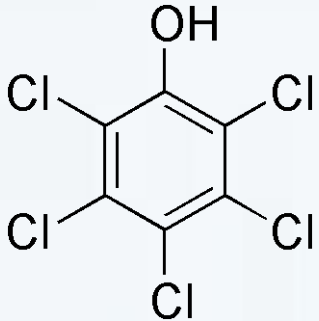

KOK Pestisitlerinin tamamının kullanımı yasak
Gıda, tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

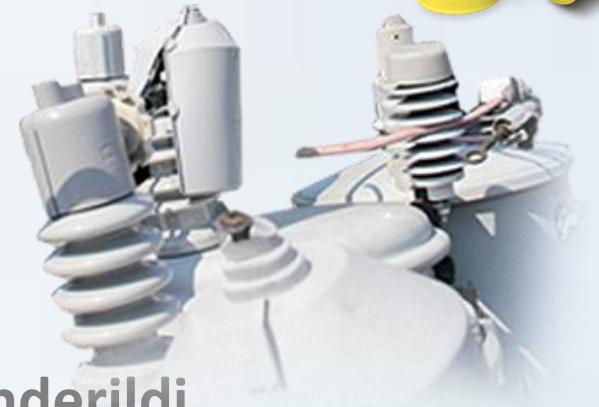
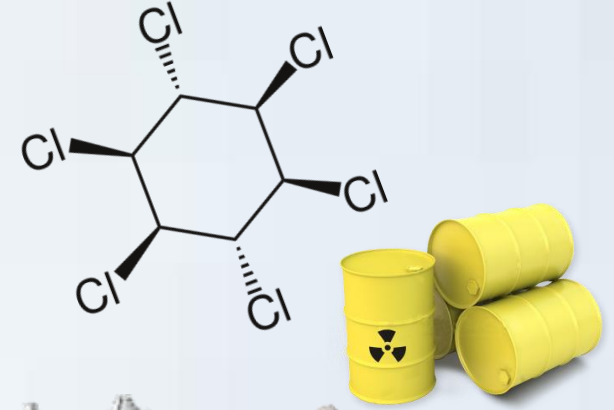
PCB, HCB, PFOS, Pentaklorofenol yasaklı/kısıtlı
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Kocaeli: yaklaşık 3000 Ton Lindan
Dünyada tek bir yerde bulunan
en büyük stok miktarı

PCB'li Ekipman: 1150 Ton

220 Ton bertaraf için Fransa'ya gönderildi

KOK Stoklarının Bertarafı ve KOK Salınımlarının Azaltılması Projesi

Lindan stoğunun bertarafı

Kalan PCB'li ekipmanın bertarafı

Kurumsal yapının güçlendirilmesi

Paydaşların farkındalıklarının artırılması

KOK Envanterlerinin güncellenmesi

Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Taslak Yönetmelik

Çalışmalar halen devam ediyor

Yasaklama/Kısıtlama

Muafiyetler

İzleme usul ve esasları

Envanter ve stoklarla ilgili hükümler

Kimyasal ve Atık Danışma Kurulu

İlginiz için teşekkür ederim.

Ertan ÖZTÜRK

Çevre ve Şehircilik Uzmanı

ertan.ozturk@csb.gov.tr

Tel: 0 312 586 3192